

FRA pranešimas spaudai

Viena, 2015 m. sausio 9 d.

ES reikalingos tikslingesnės paramos aukoms paslaugos

Tinkamo masto tikslinga parama aukoms yra labai svarbi siekiant užtikrinti, kad nusikaltimų aukos turėtų galimybę siekti teisingumo dėl patirtų kančių ir kad būtų gerbiamos jų teisės. Pirmajame išsamiaame visoje Europos Sąjungoje aukoms teikiamų paslaugų vertinime, kuris skelbiamas šiandien, ES pagrindinių teisių agentūra (FRA) pažymi, kad, nepaisant teigiamų poslinkių, daugelis valstybių narių susiduria su tam tikrais iššūkiais.

„Parama aukoms turi būti prieinama prieš baudžiamąjį procesą, per jį ir po jo; tai turi būti ne tik teisinė, bet ir psichologinė bei emocinė parama, – sako FRA direktorius [Mortenas Kjaerumas](#). – Po dešimties mėnesių ES valstybės narės ES aukų direktyvą turi būti perkėlusios į nacionalinę teisę, ir dar teks daug nuveikti.“

Siekiant padėti užtikrinti veiksmingą paramą aukoms visoje ES, ataskaitoje FRA pateikia keletą pasiūlymų, pavyzdžiui:

- ES valstybės narės turi užtikrinti tikslinių paramos paslaugų teikimą (įskaitant paramą ir konsultacijas patyrus traumą) specifinių poreikių turinčioms aukoms, pavyzdžiui, negalią turinčioms aukoms, seksualinio smurto aukoms arba nusikaltimo aukomis tapusiems neteisėtai šalyse esantiems migrantams.
- ES valstybės narės privalo laikytis Aukų direktyvoje nustatytų įpareigojimų atitinkamai rengti policijos pareigūnus ir teismo darbuotojus, taip pat skirti papildomų išteklių, kurių reikia šioms priemonėms įgyvendinti.
- Biurokratinės kliūtys turėtų būti pašalintos, kad teisinė pagalba būtų prieinama aukoms, kurios yra baudžiamojo proceso šalimi, lygiai kaip ji šiuo metu prieinama kaltinamiesiems.
- Valstybės narės turėtų priimti reikiamas priemones, kad aukos galėtų gauti informaciją apie savo teises ir prieinamas paramos paslaugas, taip pat atitinkamą informaciją apie jų bylą.
- Siekdamas skatinti aukas pranešti apie nusikaltimus, ES valstybės narės turėtų užtikrinti, kad visos institucijos ir valstybės tarnybos (įskaitant sveikatos įstaigas), su kuriomis susisiečia aukos, nedelsdamos pateiktų informaciją apie paramą aukoms.

FRA tyrimais nuolat nustatoma, kad reti pranešimai institucijoms apie nusikaltimus yra didelė kliūtis siekiant užtikrinti, kad aukos turėtų visas galimybes naudotis savo teisėmis. Tikslinės praktinės paramos aukoms sistemos

yra labai svarbus bet kokios strategijos, kuria siekiama didinti pasitikėjimą institucijomis ir skatinti pranešti apie nusikaltimus, elementas; be to neįmanoma pagerinti nusikaltimų tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo. Šiuo atžvilgiu Aukų direktyva, arba *Direktyva, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai*, yra didelis žingsnis pirmyn. Valstybės narės direktyvos straipsnius privalo perkelti iki 2015 m. lapkričio 16 d.

Paramos aukoms tema yra glaudžiai susijusi su kita FRA veikla tokiose srityse, kaip galimybė siekti teisingumo, diskriminacija ir neapykantos nusikaltimai, o ypač su agentūros rengiamų didelio masto apklausų, per kurias apklausiami dažniausiai aukomis tampantys žmonės, rezultatais. Šios veiklos rezultatus galima rasti tokiuose leidiniuose kaip „[LGBT report](#)“ („LGBT tyrimo ataskaita“), „[Discrimination and hate crime against Jews](#)“ („Žydų tautybės žmonių diskriminacija ir neapykantos nusikaltimai prieš juos“) arba „[Violence against women](#)“ („Smurtas prieš moteris“).

Siekdama pateikti informaciją apie šiuo metu nacionaliniu lygmeniu taikomas procedūras ir jų analizę, duomenis šiandienos ataskaitai FRA rinko iš visų 28 valstybių narių. Dokumente atskleidžiama, kad, nepaisant daugelio iššūkių, valstybėse narėse esama tam tikrų teigiamų poslinkių. Daugelis iš jų ataskaitoje yra išvardyti kaip daug žadanti praktika. Pavyzdžiui:

- Kai kuriose ES valstybėse narėse, tokiose kaip Belgija, Estija ar Suomija, užtikrinama, kad paramos aukoms organizacijos būtų įsikūrusios pačiuose policijos poskyriuose ar netoli jų, kad būtų lengviau teikti užklausas.
- Keletas valstybių narių, įskaitant Daniją, Lenkiją ir Jungtinę Karalystę, lėšas paramos aukoms paslaugoms finansuoti renka per fondą, į kurį moka žmonės, nuteisiami už kriminalinį nusikaltimą.
- Kai kuriose valstybėse narėse, tokiose kaip Ispanija ar Švedija, sukurtos programėlės, kurios padeda gauti išsamią informaciją apie bylos nagrinėjimą teisme, taip pat apie posėdžių vietą ir informaciją ryšiams.

Ataskaitą galima rasti adresu: „[Victims of crime in the EU: the extent and nature of support for victims](#)“ („Nusikaltimų aukos ES. Paramos aukoms mastas ir pobūdis“).

Aukų direktyva yra tik vienas iš platesnio Aukoms skirto priemonių rinkinio elementas. [Du kiti į dokumentų rinkinį įeinantys teisės aktai](#) įsigalios 2015 m. sausio 11 d.; jais bus užtikrinta, kad nusikaltimų aukos, kurioms apsauga teikiama vienoje ES šalyje, turėtų teisę į panašią apsaugą kitoje valstybėje narėje.

Norėdami gauti daugiau informacijos, susisiekite e. paštu:
media@fra.europa.eu.

Tel.: +43 1 580 30 642.

Pastabos redaktoriams:

- Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA) yra įgaliota teikti įrodymais pagrįstus patarimus ES ir valstybių narių sprendimų priėmėjams ir taip prisidėti prie geriau pagrįstų ir tikslingesnių diskusijų bei politikos pagrindinių teisių srityje.
- *Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 2012/29/ES](#), kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai.*